

MILEAGE

Ομάδα Εστίασης Έκθεση σύνοψης

Περιεχόμενα

Σύνοψη Εκθέσεων Ομάδων Εστίασης	3
1. Κύριες ανάγκες σχετικά με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τον ψηφιακό γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης	4
2. Ανάγκες των εκπαιδευτών όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων 5	
3. Εκπαίδευση & παιδαγωγικές συμβουλές	5
4. Συμπέρασμα	6

Σύνοψη Εκθέσεων Ομάδων Εστίασης

Επιβεβαιώνεται ότι το Διαδίκτυο και οι τεχνολογίες επικοινωνίας και πληροφόρησης αποτελούν μέρος της καθημερινής ζωής μας. Αν μιλάμε για τους ηλικιακά μεγαλύτερους, περισσότεροι από τους μισούς χρησιμοποιούν συχνά τα εργαλεία ΤΠΕ. Περίπου το ένα τρίτο τα χρησιμοποιεί περιστασιακά και μόνο ένα μικρό ποσοστό εργάζεται με ΤΠΕ κατ' εξαίρεση. Τα άτομα 65+ χρησιμοποιούν συχνότερα smartphones, υπολογιστές και tablets και τα τηλέφωνα σε καθημερινή βάση.

Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι χρήστες των εργαλείων ΤΠΕ προτιμούν να χρησιμοποιούν εφαρμογές και υπηρεσίες που είναι γνωστές σε αυτούς - e-mail, Facebook, Whatsapp, Youtube, Google, ηλεκτρονικά καταστήματα, εκπαιδευτικούς διακομιστές, ιστότοπους τοπικών πληροφοριών, Viber, Skype, εφαρμογές διαδικτυακών τραπεζικών συναλλαγών, ιστοσελίδες πρόβλεψης καιρού, χάρτες ή ψηφιακό πορτοφόλι. Με δυσκολία εξοικειώνονται με τις νέες τάσεις στον τομέα των ΤΠΕ και αισθάνονται σημαντική δυσφορία τόσο επαγγελματικά όσο και προσωπικά.

Είναι κατανοητό ότι οι ηλικιακά μεγαλύτεροι δεν έχουν τις ίδιες γνώσεις και δεξιότητες στον τομέα των ΤΠΕ με τις νεότερες γενιές. Το χάσμα αυτό έγινε ακόμη μεγαλύτερο κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όταν οι ηλικιακά μεγαλύτεροι βίωσαν τον κοινωνικό και ψηφιακό αποκλεισμό. Οι χρήστες των τεχνολογιών ΤΠΕ ηλικίας 65+ αντιμετωπίζουν επίσης πολλά άλλα προβλήματα, όπως χαμηλή αυτοπεποίθηση, πολύ γρήγορη τεχνολογική ανάπτυξη, παρανόηση της ορολογίας και της σύγχρονης γλώσσας του διαδικτύου, φόβο για ψευδείς ειδήσεις, απάτη και απώλεια προσωπικών δεδομένων. Συχνά μαθαίνουν πώς να χρησιμοποιούν τα εργαλεία ΤΠΕ από τα μέλη της οικογένειάς τους ή τους φίλους τους, ωστόσο, αυτός δεν είναι ο καλύτερος τρόπος για πολλούς λόγους. Τα παιδιά ή τα εγγόνια δεν έχουν παιδαγωγική προσέγγιση, υποτιμούν τις ικανότητες των ηλικιακά μεγαλύτερων και οι εξηγήσεις τους δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Πολύ συχνά, οι ηλικιακά μεγαλύτεροι μαθαίνουν αυτόνομα, αλλά χάνουν το κίνητρο μόλις αντιμετωπίσουν τα πρώτα προβλήματα.

Υπάρχουν μαθήματα ΤΠΕ των οποίων η ομάδα-στόχος δεν είναι σαφώς καθορισμένη, οπότε εκεί έρχονται σε επαφή πολλές γενιές ταυτόχρονα. Μια τέτοια εκπαιδευτική τεχνική οδηγεί σε γρήγορη αποθάρρυνση και έχει αρνητικό αντίκτυπο στις περαιτέρω προσπάθειες των ηλικιακά μεγαλύτερων.

Είναι απολύτως απαραίτητο τα μαθήματα ΤΠΕ να σχεδιάζονται ειδικά για την συγκεκριμένη ομάδα –στόχο και οι εκπαιδευτές να τα διδάσκουν αποτελεσματικά. Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η χαρτογράφηση και η κατανόηση των αναγκών της ομάδας-στόχου (εργαλεία για την επικοινωνία με τους φίλους και την οικογένεια, δεξιότητες χρήση για τις ανάγκες επικοινωνίας με τις αρχές, ηλεκτρονικά καταστήματα, προσωπικά ενδιαφέροντα κ.λπ.) Στη συνέχεια, ο εκπαιδευτής μπορεί να οργανώσει αποτελεσματικά και ολοκληρωμένα την εκπαίδευση, στην οποία είναι σημαντική η προσωπική προσέγγιση όσον αφορά την κατάσταση των ηλικιακά μεγαλύτερων - πρέπει να ληφθούν υπόψη πιθανές δυσκολίες που σχετίζονται με μειωμένη όραση, ακοή, αδύναμη μνήμη και οι μέθοδοι και οι συνθήκες διδασκαλίας πρέπει να προσαρμοστούν ανάλογα (π.χ. αντίθεση χρωμάτων, μέγεθος γραμματοσειράς, σαφής έκφραση, φωτισμός, γυαλιά κ.λπ.) Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι χρειάζονται επίσης ατομική πρόσβαση, επικοινωνία πρόσωπο με πρόσωπο, υπομονή και ευελιξία, θετικά κίνητρα, σταδιακή εκπαίδευση στις νέες δεξιότητες σε

ασφαλές περιβάλλον και υποστήριξη. Το περιεχόμενο των μαθημάτων πρέπει να είναι εύκολα κατανοητό και τα θέματα πρέπει να επιλέγονται σωστά, έτσι ώστε οι ηλικιακά μεγαλύτεροι να το απολαμβάνουν και να χρησιμοποιούν αργότερα τις γνώσεις στην πράξη. Οι συμμετέχοντες στα μαθήματα θα πρέπει να νιώθουν ότι λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και εμπειρίες τους. Προκειμένου τα μαθήματα να είναι υψηλής ποιότητας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και άλλες πτυχές - ο χώρος θα πρέπει ιδανικά να έχει εύκολη πρόσβαση χωρίς εμπόδια, το μάθημα δεν θα πρέπει να είναι πολύ μεγάλο και να επικεντρώνεται σε ένα θέμα.

Προκειμένου η γενιά 65+ να αισθάνεται ενσωματωμένη στην κοινωνία και τον ψηφιακό κόσμο, είναι απαραίτητο να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν μαθήματα προσαρμοσμένα στις ανάγκες και τις ικανότητές τους. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων θα πρέπει να έχουν την απαραίτητη εκπαίδευση στον τομέα των ΤΠΕ και να έχουν καλή σχέση με τους ηλικιακά μεγαλύτερους ανθρώπους. Πρέπει να λειτουργούν όχι απλά ως εκπαιδευτές, αλλά ως οδηγοί και μέντορες. Η κατάρτιση αυτών των εκπαιδευτών πρέπει να αντιμετωπιστεί ως μια ολοκληρωμένη έννοια που έχει σαφή δομή και όπου μπορούν να μαθαίνουν από παραδείγματα καλών πρακτικών και να μοιράζονται εμπειρίες μεταξύ τους.

1. Κύριες ανάγκες σχετικά με ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τον ψηφιακό γραμματισμό στα μέσα ενημέρωσης

Οι μεγαλύτεροι ηλικιακά χρήστες ΤΠΕ χρειάζονται αποτελεσματικά και πρακτικά μαθήματα. Είναι απολύτως απαραίτητο ο τρόπος εκπαίδευσης να είναι προσαρμοσμένος στην ηλικία, τις ανάγκες και τις ικανότητές τους. Είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι φυσικές (μειωμένη όραση, ακοή, κινητικότητα) και οι νοητικές τους συνθήκες (μνήμη, φόβος για το άγνωστο, έλλειψη γνώσης μιας ξένης γλώσσας) και να προσαρμοστεί το μάθημα σε αυτές τις συνθήκες (κατάλληλο περιβάλλον, βέλτιστος χρόνος μαθήματος, μέγεθος κειμένου, αντίθεση χρωμάτων, φωτισμός, κατάλληλα εργαλεία όπως πληκτρολόγιο).

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που απουσιάζει είναι ο σεβασμός, η ατομική προσέγγιση, η προσωπική επαφή με τον εκπαιδευτή, η υποστήριξη και ένα ασφαλές περιβάλλον, όπου μπορούν να δοκιμάσουν τις νέες γνώσεις χωρίς φόβο. Η αμοιβαία βοήθεια, η αλληλεπίδραση και η ανταλλαγή εμπειριών είναι πολύ ωφέλιμη.

Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι θα ήθελαν να διευρύνουν τις δυνατότητες χρήσης των ΤΠΕ στην καθημερινή τους ζωή, όπως για παράδειγμα κατά την επικοινωνία με τα μέλη της οικογένειας και τους φίλους τους. Έχουν επίσης προβλήματα στην επεξεργασία των πληροφοριών - πώς να τις αναζητούν, να τις αξιολογούν, να τις οργανώνουν, να τις αποθηκεύουν και να τις μοιράζονται σωστά. Έχουν ανάγκη να ασχοληθούν με δραστηριότητες που θα χρησιμοποιήσουν στη συνέχεια πρακτικά, είτε πρόκειται για επικοινωνία με τις αρχές, είτε για ηλεκτρονικές αγορές, είτε για κοινωνικά δίκτυα, είτε για βιντεοκλήσεις. Το ενδιαφέρον και τα κίνητρά τους εξαρτώνται από τα θέματα και την παρουσίασή τους.

Στενά συνδεδεμένο με αυτό είναι το γεγονός ότι οι ηλικιακά μεγαλύτεροι είναι σχετικά εύκολο στόχος για ψευδείς ειδήσεις και απάτες. Είναι απαραίτητη η ενίσχυση της αυτοπεποίθησής τους στον τομέα των ΤΠΕ, ώστε να μπορούν να κινούνται με ασφάλεια στο περιβάλλον που θέλουν και πρέπει να χρησιμοποιούν. Επίσης, σημαντική είναι και η βελτίωση των γνώσεών τους στους υπολογιστές,

οπότε οι εκπαιδευτές πρέπει να μιλάνε με ορολογία που τους είναι οικεία και να τους διδάξουν τρόπους ασφαλούς επικοινωνίας. Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι αισθάνονται επίσης μεγάλη ανασφάλεια όσον αφορά την προστασία του εξοπλισμού των υπολογιστών, συχνά δεν έχουν εικόνα για την υγιή και λογική χρήση των ΤΠΕ. Δεν μπορούν να επιλύουν απροσδόκητα προβλήματα, και τέτοιες καταστάσεις είναι αγχωτικές και αποθαρρυντικές γι' αυτούς.

2. Ανάγκες των εκπαιδευτών όσον αφορά την ανάπτυξη δεξιοτήτων

Ο εκπαιδευτής πρέπει να είναι ικανός και να έχει άριστη γνώση των ΤΠΕ. Σημαντικό ρόλο παίζουν η θετική στάση απέναντι στους ηλικιακά μεγαλύτερους, η ευελιξία, η ενσυναίσθηση, η ικανότητα ενεργητικής ακρόασης, η κατανόηση των εκπαιδευτικών αναγκών και η παιδαγωγική προσέγγιση.

Ιδανικά, θα πρέπει να υπάρχει εμπιστοσύνη μεταξύ του εκπαιδευτή και των ηλικιακά μεγαλύτερων, ο εκπαιδευτής πρέπει να μπορεί να παρακινεί, να είναι υπομονετικός, δημιουργικός, να επικοινωνεί αποτελεσματικά, χρησιμοποιώντας κατανοητή ορολογία και να γνωρίζει τις ειδικές δυσκολίες και τον τρόπο σκέψης της ομάδας-στόχου. Η διδασκαλία απαιτεί μια ενεργητική προσέγγιση, αλλά δεν είναι ποτέ μια μονόπλευρη διαδικασία, πρέπει να διατηρείται ένας ανοιχτός διάλογος. Ο εκπαιδευτής πρέπει να δίνει επεξηγηματικά και πρακτικά παραδείγματα, να βοηθά στην επίλυση προβλημάτων και να δημιουργεί ένα ασφαλές περιβάλλον.

Ο εκπαιδευτής οφείλει επίσης να χαρτογραφεί τις ανάγκες των ηλικιακά μεγαλύτερων και το επίπεδο ψηφιακού γραμματισμού τους. Στη συνέχεια, να προσαρμόζει τις μεθόδους διδασκαλίας, να σχεδιάζει το μάθημα και να προετοιμάζει μεμονωμένα δομημένα μαθήματα. Η μάθηση πρέπει να λαμβάνει χώρα με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνδέεται με την πρακτική ζωή της ομάδας - στόχου και να επιλύει εκείνα τα θέματα που χρειάζονται πραγματικά να λύσουν οι ηλικιακά μεγαλύτεροι.

3. Εκπαίδευση & παιδαγωγικές συμβουλές

Το μάθημα πρέπει να έχει σαφή δομή και να πραγματοποιείται στο σωστό μέρος και υπό τις σωστές συνθήκες. Κάθε μάθημα θα πρέπει να διαρκεί το βέλτιστο χρονικό διάστημα: αν είναι πολύ σύντομο δεν θα καλύψει το θέμα και αν είναι πολύ μεγάλο θα κουράσει και θα αποθαρρύνει τους συμμετέχοντες. Τα θέματα επιλέγονται, ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στις πραγματικές ανάγκες της ομάδας-στόχου. Είναι καλή ιδέα να ξεκινήσετε με διαισθητικές εφαρμογές. Εάν υπάρχει ζήτηση για άλλο θέμα κατά τη διάρκεια του μαθήματος, είναι προτιμότερο να το επεξεργαστείτε πρώτα με σαφήνεια και να το συμπεριλάβετε στο επόμενο μάθημα, ώστε να διατηρείται η συνέχεια ενός θέματος σε ένα μάθημα.

Δεν είναι σωστό να συμπεριληφθούν όλοι οι ηλικιακά μεγαλύτεροι σε ένα μάθημα μόνο και μόνο λόγω της ηλικίας τους, είναι απαραίτητο να ελεγχθεί το επίπεδό τους στον τομέα των ΤΠΕ και ανάλογα να χωριστεί η ομάδα-στόχος σε π.χ. εντελώς αρχάριους, προχωρημένους κ.λπ. Έχει επίσης αποδειχθεί ότι οι ηλικιακά μεγαλύτεροι εκτιμούν τα λεγόμενα μικρά μαθήματα, τα οποία δεν διαδέχονται το ένα το άλλο και οι συμμετέχοντες μπορούν να συμμετέχουν όπου και όποτε θέλουν.

Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαίδευσή τους, να συνεισφέρουν με δικές τους πρωτοβουλίες, να θέτουν ερωτήσεις και να ηγούνται συζητήσεων. Να μοιράζονται

θετικές εμπειρίες και να συμβουλεύουν και υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον. Κάθε συμμετέχοντας στο μάθημα μπορεί να δοκιμάσει μόνος του τις δεξιότητες που απέκτησε σε ένα ασφαλές περιβάλλον. Είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί αρκετό υλικό - αν ο συμμετέχοντας εργάζεται με το smartphone του, αλλά έχει υπολογιστή στο σπίτι, είναι καλό να του παρασχεθεί και χώρος στον υπολογιστή. Θα πρέπει να ζητείται από τους συμμετέχοντες να δίνουν ανατροφοδότηση, όχι μόνο στο τέλος αλλά και κατά τη διάρκεια του μαθήματος, σχετικά με το αν κατανόησαν το θέμα, αν κατέκτησαν νέες δεξιότητες, αν απόλαυσαν το μάθημα ή αν η προσέγγιση πρέπει να αλλάξει.

4. Συμπέρασμα

Η ψηφιοποίηση είναι πολύ γρήγορη και ο ρυθμός απόκτησης νέων δεξιοτήτων από τους ηλικιακά μεγαλύτερους δεν συμβαδίζει με την ταχύτητα αυτή. Ο ψηφιακός γραμματισμός των ηλικιακά μεγαλύτερων γενικά αυξάνεται. Μέχρι στιγμής, ωστόσο, επικρατεί η πλειοψηφία, εκείνων που έχουν χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ μόνο οριακά ή, για παράδειγμα, στην εργασία τους μόνο υπό συγκεκριμένες συνθήκες.

Ως εκ τούτου, είναι απολύτως απαραίτητο τα άτομα ηλικίας 65+ να μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευση και να διευρύνουν τις γνώσεις τους στον τομέα των ΤΠΕ. Αυτό θα αποτρέψει τον κοινωνικό και ψηφιακό αποκλεισμό τους. Οι ηλικιακά μεγαλύτεροι χρειάζονται υποστήριξη, για να γεφυρώσουν τον προσωπικό και τον διαδικτυακό κόσμο, εφόσον συχνά αγνοούν τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσουν. Μερικές φορές, αντίθετα, ανησυχούν υπερβολικά για τον ψηφιακό κόσμο και αποφεύγουν τις προκλήσεις που σχετίζονται με τις ΤΠΕ.

Μπορούν να λάβουν ποιοτική εκπαίδευση από κατάλληλα εκπαιδευμένους εκπαιδευτές που θα τους καθοδηγήσουν στα μαθήματα με κατάλληλο και αποτελεσματικό τρόπο, με σεβασμό, ανθρώπινη προσέγγιση και κατανόηση.

Partners

E-Seniors (France) • www.eseniors.eu

CARDET (Cyprus) • www.cardet.org

EDUCATOR (Czech Republic) • www.educatorspolek.com

Framework (Italy) • www.aframework.it

WSBINOZ (Poland) • www.wsbinoz.edu.pl

Join us!

 [mileageproject](https://www.facebook.com/mileageproject)

 info@mileageproject.eu

 www.mileageproject.eu

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2021-1-FR01-KA220-ADU-000033422